

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendium Summae seu Manualis Doct. Navarri

**Ávila, Esteban de
Azpilcueta, Martín de**

Lvgdvni, 1609

Testis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41656

Qui in Castella filium minus dignum meliorat in tertio, non peccat. num. 37. Et pater qui in testamento distribuit bona filiis, non tenetur legibus iustitiæ distributiua. num. 57.

Peccat executor non soluens debita, & inter debita computantur debita defuncti: item si non soluat legata testamenti. cap. 25. num. 65.

T E S T I S.

TENETUR testificari etiam sponte, si scit suo testimonio posse liberare damnatum iniustæ mortis vel infamiæ pena. cap. 15. num. 17.

Non tamen tenetur ad testimonium ferendum, quo aliquis condemnatur, nisi quando iuridicè fuerit constrictus, etiam si accusatori periculum immineret: nisi quando accusator ideo accusat, quia tenetur in conscientia. num. 17.

Peccat si sciens testimonium suum esse necessarium, se excusat fingens partem aduersam sibi inimicam, vel latens seu absens se, ne testificetur. cap. 25. num. 41.

Qui non se offert, quando alius extreme indiget suo testimonio, peccat: non tamen tenetur restituere. Secus si iustus non testifi-

C C c 4 cetur,

cetur, & propterea aliquis suum ius amittat. num. 44. An verò in aliis casibus teneatur restituere, vide infra eod. tit.

Quando non tenetur ad testificandum, debet dicere iudici se ad respondendum non teneri interrogatis. Quòd si iudex voluerit cogere illum, debet appellare, si non timeat iudicem in eum seuiturum: & si hoc timeat, potest respondere se nihil scire, scilicet, quòd teneatur dicere. cap. 18. numer. 61. & cap. 25. numer. 43. 47.

Qui falsò testificatus est contra aliquem, ob quòd ille est in periculo mortis, debet testimonium reuocare etiam cum periculo vitæ propriæ. capite 15. numer. 17.

Tenetur restituere acceptum ob testimonium, quòd tenebatur offerre. cap. 17. n. 34. §. 1. & debet restituere danti. cap. 25. n. 45. Si verò accipit vt testificetur falsum, peccat quidem grauius, sed non tenetur restituere acceptum, sed tamen damnum inde illatum. cap. 17. num. & cap. 25. num. 45. Potest tamen accipere impensas factas in itinere, & mercedem dierum quibus se occupauit in eo, & damnum emergens, & lucrum cessans. cap. 25. num. 45.

Testis, cui semiplena probatione præcedeti præcipitur à iudice, vt veniat ad testificandum,

candum, tenetur testificari, licet non præmittat admonitionem Euangelicam, nec probare possit. cap. 17. num. 135.

Qui absque causa non paret iudici præcipienti, vt testificetur, aut denunciât talia crimina, vel delicta; peccat. c. 25. n. 46. Cause ab hoc excusantes sunt. I. Peccatum occultum, & peccator iam emendatus, aut sola correctione fraterna emendabilis probabiliter: & præmittenda est correctio, etiâsi contrarium præcipiatur. II. Defectus probationis peccati denunciandi. III. Quòd à talibus & taliter audiuit, vt ob id moueri non debeat. Aut denunciaturus talis esset, vt ob denunciationem notaretur leuis, aut suo testimonio moueret iudicem plus iusto. IV. Quoniâ ille à quo ipse audiuit, iam denunciauit. V. Nofse cum qui furatus est, vel tenet, illud retinere in recompensationem alterius tanti, vel pluris sibi debiti. VI. Quòd per solam Sacramentalem confessionem nouit. VII. Quòd per solam consultationem secretam pro consilio habendo nouit. ibid.

Tenetur aliquando restituere testis, qui iuridicè interrogatus à iudice competenti de aliquo furto, sciens tacet. vide Restitutio II. regulariter nemo tenetur se offerre in testem. num. 48.

Regulariter non debent admitti ascendentes

C C c 5

cedentes contra descendentes, nec è contra, nec vxor, nec maritus: nec libertus contra patronum. num. 48. Possunt tamen regulariter cogi in defectu aliorum testium. num. 49.

Excusatur tamen, qui timet ex testimonio sibi aliquod magnum damnum euenturum. num. 50. Testis inhabilis tunc solum est admittendus, quando non reperitur alius idoneus, nec solet interuenire communiter in huiusmodi factis. ibid.

In causa tamen hæresis non solum reliqui omnes sed etiam filius tenetur testificari contra patrem. Nec excusat respicientia delinquentis. cap. 18. num. 58. cap. 25. num. 50. Nec est seruandus ordo corruptionis. cap. 24. num. 12. 13.

Qui legitime interrogatus in iudicio, negat veritatem de crimine merente confiscationem bonorum; propter quod testimonium reus absoluitur, non tenetur restituere fisco, quod ad eum perueniret, si reus damnaretur. cap. 25. num. 51.

Testatus aliquid pro affirmante illud esse verum, non tenetur restituere, quod propter id condemnatus soluit, si affirmans esset tantæ auctoritatis, cui merito posset credi. cap. 18. num. 1.

Metus mortis, quo testis falsum testificatur,

ficatur, infirmat testimonium, & excusat
testem falsum saltem à pœna ordinaria. cap.
22. num. 51.

Possumus adhibere fidem vni testī fide-
li, id est, fide digno, sed non tenemur. n. 82.

Testis vnus sufficit ad impediendum ma-
trimonium nondum contractum. num. 83.

Ad probandam simoniacam confidentiam
sufficiunt testes singulares. c. 23. num. 111.

Denuntiator habet locum vnus testis. c.
25. num. 33.

Peccat mort. qui in iudicio affirmat quod
scit falsum, vel dubitat esse verum, & tenetur
restituere. num. 40.

Timor iustus excusat à testificando, non
tamen à testificando falsum. Ibidem.

Qui bona fide testificatus est, & postea se
scit errasse, tenetur postea suum dictum re-
uocare, si reuocatio possit prodesse: potest
autem prodesse si statim se corrigat, imò etiā
ex interuallo saltem ad debilitandum pri-
mum dictū: iste enim desinit esse testis omni
exceptione maior: imò aliquādo creditur se-
cūdo dicto, & non primo: vt quando attentis
circumstantiis præsumitur reuocasse primum
testimonium, non per subornationem, sed sti-
mulo conscientiae. c. 25. num. 40. Si propter
magnam negligentiam testificatur falsum,
peccat mort. & tenetur restituere. num. 40.

de te

de teste qui tenetur restituere, vide etiã tit. damnus. §. de participante in damno dato.

T H E S A V R V S est pecunia sub terra vel alibi abscondita, vetustiori tempore, cuius Dominus ignoratur, & de eius occultatione nulla est memoria. cap. 17. num. 172. Vide Restitutio. quoad inuenta.

T I T V L V S, licet malus, aliquando tamen sufficit ad validitatem absolutionis. ca. 9. n. 8. & 11.

Si præcessit titulus bonus, & omissio talis tituli non est notoria, absolutio data virtute talis potestatis valida est. ibidem.

Titulus, quo aliquid ob maleficium datur, est ipso iure nullus. cap. 17. num. 31.

T O N S V R A.

L I C E T insigniri prima tonsura sine animo ulterius ascendendi. cap. 25. n. 108.

Peccat mort. sacris initiatus non deferens tonsuram, idem de monacho: secus de clerico in minoribus constituto. Nouo cap. 25. num. 110. §. 33. vide tit. clericus lit. C.

T O R N E A M E N T V M. Vide Hastiludium.

T R A N S A C T I O non valet in foro conscientie, si non fiat liberè, quamvis metus non sit tantus, vt sufficiat ad eam inuandam in